

Helsekonsekvensvurdering for områderegulering på Ingieråsen

Helsekonsekvensvurdering (HKV) er et verktøy som skal synliggjøre hvilke konsekvenser en reguleringsplan har for folkehelse. HKV skal utarbeides for alle reguleringsplaner, jf. kommuneplanens § 18.3. HKV skal være vedlegg til plansaken, og er til hjelp ved utarbeidelse av planbeskrivelsen.

Hensikten med HKV er å gjøre utbyggingsprosjektet bedre.

1. Kommunens helseoversikt

Det er pekt på fem hovedutfordringer, som er grunnlag for folkehelsearbeidet i Nordre Follo.

- Sosiale helseforskjeller
- Psykisk helse og livskvalitet hele livet
- Utenforskap
- Helsefremmende nærmiljø og lokalsamfunn
- Fysisk helse og levevaner

Alle mennesker skal kunne bosette seg og leve et godt liv i kommunen. Det innebærer at innbyggerne blant annet har tilgang til en passende bolig til en pris de kan betale.

I Nordre Follo eier de fleste sin egen bolig og færre barn bor trangt sammenlignet med landsgjennomsnittet, men boligprisene er høye og det kan være vanskelig å komme inn på boligmarkedet, spesielt for unge voksne og lavinntektsgrupper. Gjeldsbelastningen i Nordre Follo øker og har ligget over landsgjennomsnittet (2016).

Det er viktig å ha tilgang til miljøkvaliteter, som ren luft, støyfrie områder og rekreasjon. Folkehelsebarometeret viser at Nordre Follo ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet på luftkvalitet (svevestøv). Selv om verdien er høyere enn landsgjennomsnittet, betyr ikke det at luftkvaliteten er dårlig. Vi ligger godt under nasjonale mål (8 µg/m³) i forhold til utslipp av svevestøv, og nivåer som utløser tiltak for å redusere luftforurensningen. Kommunen har tett bebyggelse og flere store veier. Dette kan forklare hvorfor verdien er høyere enn landsgjennomsnittet. Økt trafikk ved bolig, barnehage, skole eller helseinstitusjon kan føre til utfordringer både i forhold til luftforurensning og støy.

Å ivareta og utvikle grønne områder i alle bomiljøer kan bidra til å jevne ulikhet i helse. Tilgjengelighet til ferdselsårer, nærturer og sosiale møteplasser er viktig for å forebygge ensomhet og inaktivitet. Veier, turveier og møteplasser bør være tilgjengelig for alle og utformes slik at de virker inkluderende og attraktive for alle grupper i boområdet.

Det er god tilgang på grøntområder, sportsanlegg og områder for friluftsliv og uorganisert aktivitet i Nordre Follo, men i forbindelse med fortetting og utbygging er det økt fokus på trygg tilgang til nærturanlegg.

Opplevd trygghet i nærmiljøet (ungdata 2018) ligger også signifikant dårligere for Nordre Follo enn landet som helhet.

2. Hva er folkehelse?

Verken folkehelse eller helse er entydige begreper. Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer helse som «en tilstand av fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velvære og ikke bare fravær av sykdom og lyte». Store medisinske leksikon skriver at «Folkehelse er helsetilstanden i en avgrenset befolkning, et land eller en region. Folkehelsen er noe annet og mer enn summen av de enkelte innbyggers helsetilstand. Begrepet tar også opp i seg økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold som påvirker helsetilstanden».

I Nordre Follos helsekonsekvensvurdering er folkehelse delt i tre hovedkategorier:

- **Fysisk helse**
- **Psykisk helse**
- **Sosial helse**

Fysisk helse kan beskrives som fravær av sykdom og fysiske plager. Fysisk helse kan bli påvirket av ytre miljøfaktorer, som luftforurensing, inneklime, stråling og støy.

Store medisinsk leksikon skriver: «Psykisk helse kan beskrives som en opplevelse av å ha det bra, med muligheter til å virkeliggjøre sine talenter, mestre vanlige belastninger i livet, finner glede i arbeid og aktivitet samt delta og bidra i samfunnet». Psykisk helse kan påvirkes av boligkvalitet, tilgang på grøntområder og lekeplasser, grad av fysisk aktivitet og mobilitet.

Sosial helse kan beskrives som opplevelse av tilhørighet og identitet. Sosial helse kan bli påvirket av følelsen av ensomhet, sosial støtte og medborgerinvolvering.

De tre begrepene overlapper, henger tett sammen, og påvirker hverandre. Kategoriseringen er gjort for å fremheve at god helse er mer enn fysiske helse.

3. Konsekvenser av planen

Planens hovedformål er å bevare kulturmiljøets kvaliteter og eiendomsstruktur. Planen skal gi grunneiere mulighet til å gjøre mindre endringer på sine eiendommer.

Bebyggelsen skal ha småhuskarakter og være tilpasset det opprinnelige kulturmiljøet. Nye tiltak skal ta hensyn til områdets eksisterende uttrykk. Planen skal også ivareta områdets kvaliteter knyttet til landskap og topografi, vegetasjon og biologisk mangfold.

Disse spørsmålene er besvart for alle forhold i tabellen under:

1. Hvilke konsekvenser har planen på folkehelse (fysisk, psykisk og sosial helse) når det gjelder forholdene i tabellen? Både positive og negative konsekvenser er beskrevet der det er relevant.
2. Hvis konsekvensen er negativ, vil konsekvensen fordele seg likt i befolkningen? Hvilke sårbare grupper er særlige utsatt?

3.1. Forhold som påvirker fysisk helse

Stor negativ	Middels negativ	Liten negativ	Stor positiv	Middels positiv	Liten positiv
--------------	-----------------	---------------	--------------	-----------------	---------------

Forhold	Negative konsekvenser	Positive konsekvenser
1 Støy	Ingen konsekvenser.	
2 Forurensing til luft	Ingen konsekvenser.	Bevaring av vegetasjonen som finnes i hager, har i tillegg til estetiske kvaliteter, stor betydning for områdets lokalklima og luftmiljø.
3 Forurensing til vann og grunn	Ingen konsekvenser.	
4 Personskade	Ingen konsekvenser.	
5 Lukt	Ingen konsekvenser.	
6 Universell utforming	Veier og ferdselsårer er bygget etter gamle standarder. Tilgjengelighetsgraden varierer innenfor planområdet. De fleste veiene er delvis tilgjengelige. Johan Halvorsens og den øvre delen av Halfdan Kjerulfs vei er ikke tilgjengelige. Sittegruppene er heller ikke tilgjengelige for personer med nedsatt funksjon.	

3.2. Forhold som påvirker psykisk helse

Stor negativ	Middels negativ	Liten negativ	Stor positiv	Middels positiv	Liten positiv
--------------	-----------------	---------------	--------------	-----------------	---------------

Forhold	Negative konsekvenser	Positive konsekvenser
---------	-----------------------	-----------------------

7	Boligkvalitet		Gir beboere større mulighet til å oppgradere og utvide sine boliger, for eksempel til en bedre standard. Vil opprettholde det fysiske bomiljøet,
Forhold		Negative konsekvenser	Positive konsekvenser
			og ikke forringe det med nedbygging av grøntarealer.
8	Kvalitet på uteområder		Opprettholder naturtomter, og gir bedre vern av private grøntarealer.
9	Grøntområder	Ingen konsekvenser for offentlige grøntområder.	Bevaring av grøntområder. Å ivareta grønne områder i nærmiljøet kan bidra til å utjevne ulikhet i helse.
10	Fysisk aktivitet	For personer med nedsatt funksjonsevne vil redusert tilgjengelighet til ferdselsårer og veier kunne bidra til fysisk inaktivitet. Inaktivitet øker risikoen for både hjertekarsykdommer, høyt blodtrykk, fedme og diabetes type 2.	
11	Følelsen av trygghet	Ingen konsekvenser.	
12	Arbeidsmarked og utdanning	Ingen konsekvenser.	
13	Private og offentlige tjenester	Ingen konsekvenser.	
14	Mobilitet	Redusert tilgjengelighet til ferdselsårer og veier kan bidra til økt bilbruk for personer med nedsatt funksjonsevne.	

3.3. Forhold som påvirker sosial helse

Stor negativ	Middels negativ	Liten negativ
--------------	-----------------	---------------

Stor positiv	Middels positiv	Liten positiv
--------------	-----------------	---------------

Forhold		Negative konsekvenser	Positive konsekvenser
15	Møteplasser, nettverk	Vil videreføre en homogen boligsammensetning som medfører til en mere homogen befolkningssammensetning. Redusert tilgjengelighet til ferdselsårer, nærturer og sosiale møteplasser kan bidra til ensomhet og utenforskap for personer med nedsatt funksjonsevne.	Beboere vil opprettholde samhold gjennom velforeningen.

16	Medborger- involvering		Beboere har mulighet til å uttale seg til planforslaget. Beboere er pliktig til å være medlem av Ingieråsen velforening, og kommunen har hatt flere møter med styret i velforeningen underveis i planarbeidet. Gjennom dialog kan kommunen få vite hvilke ønsker og behov beboere har, og beboere kan få forståelse for kommunens vurderinger i
Forhold		Negative konsekvenser	Positive konsekvenser
			planforslaget.
17	Identitet, tilhørighet		Planforslaget søker å opprettholde dagens bomiljø, opprinnelig arkitektur og naturtomter. Planen skal gi bedre vern av private grøntarealer, og sikre at det ikke blir foretting eller nedbygging av grønne arealer. Det helhetlige kulturmiljøet skal bevares.
18	Integrering	Boligene ligger i en relativ høy prisklasse, så området kan forventes å bestå av en homogen gruppe mennesker.	

4. Samlet fremstilling av virkningene

I tabellen under er forholdene for folkehelse fylt inn (ved nummer). For negative konsekvenser skal det gjøres tiltak, eller vurderes tiltak. For positive konsekvenser er det ikke behov for tiltak.

Konsekvens Sann- synlighet	1 Stor positiv	2 Middels Positiv	3 Liten positiv	4 Liten negativ	6 Middels negativ	6 Stor negativ
1 Lite sannsynlig						
2 Moderat sannsynlig						
3 Sannsynlig	8	16		15	10, 14	
4 Meget sannsynlig	17			7		
5 Svært sannsynlig	7				6	

	Tiltak er nødvendig
	Tiltak må vurderes
	Tiltak er ikke nødvendig, men bør vurderes
	Tiltak er ikke nødvendig
	

5. Avbøtende tiltak

Her skal det stå konkrete tiltak som svarer på de negative konsekvensene funnet. Tiltakene skal

implementeres i planforslaget.

Forhold	Avbøtende tiltak
Liten negativ konsekvens – tiltak blir ikke nødvendig, men er likevel vurdert	
6 Universell utforming	Det vil ikke være mulig å forbedre tilgjengeligheten på de veiene som i dag er utilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne, da terrenget er skrånende. Det er mange alternative veier man kan anvende som har bedre tilgjengelighet. Det hadde vært positiv om sittegruppene var mer tilgjengelig, men disse befinner seg på privat grunn og kommunen har ikke myndighet her til å kreve nye tiltak.
7 Boligkvalitet	Kommunen vurderer at det er liten negativ konsekvens at planforslaget ikke bidrar til variert boligsammensetning og at bomiljøet forblir homogent. Planforslaget legger opp til at eksisterende bomiljø i all hovedsak opprettholdes slik som den er i dag, og tillater ikke fortetting. Dagens eneboliger og områdets karakter gir en sterk identitet for området. Det er ikke aktuelt med tiltak for å sikre variert boligsammensetning, da det vil gå på bekostning av kulturmiljøet.
10 Fysisk aktivitet	Det vil ikke være mulig å forbedre tilgjengeligheten på de veiene som i dag er utilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne, da terrenget er skrånende og tomtestrukturen skal opprettholdes slik den er i dag. Fysisk inaktivitet hos denne gruppen må avbøtes med andre tilbud i kommunen.
14 Mobilitet	Planen vil ikke kunne styre bilbruken for personer med nedsatt funksjonsevne da det vil ikke være mulig å forbedre tilgjengeligheten på de veiene som i dag er utilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne. Terrenget er skrånende, og tomtestrukturen skal opprettholdes slik den er i dag.
15 Møteplasser, nettverk	Planen vil ikke kunne forbedre tilgjengelighet til ferdsselsårer, nærturer og sosiale møteplasser for personer med nedsatt funksjonsevne da det vil ikke være mulig å forbedre tilgjengeligheten på eksisterende veinett eller møblering ved friområder.

6. Veiledere

Til hjelp for utarbeidelse av HKV og saksbehandling:

- [Veileder i miljørettet helsevern](#)
- [Veileder for støyvurdering ved etablering av nærmiljøanlegg](#)
- [Tryggere nærmiljøer](#) (en håndbok om kriminalitetsforebygging og fysiske omgivelser)
- [Veivisere](#) i lokale folkehelseiltak
- [Folkehelseinstituttets serie med faktaark](#)
- [Helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Oppegård](#)
- [Innbyggerundersøkelsen i Oppegård 2017](#)